

PROFIL

Tytti Arola

- **Född:** 1990 i Åbo.
- **Yrke:** Tonsättare, ljudkonstnär, musiker.
- **Föremål hon skapat musik med:** skulptur, papper, kaffekokare, insekter, händer och handskar.
- **Aktuell med:** utforskar Tusby träsk för ett kommande verk vid Vår Festival i slutet av juli, uppträder med sin fyrfalsade elgitarr

vid Tartu Interdistiplinaar festival i Estland i augusti, hennes komposition Jam Tomorrow för big band och samplat big band uppförs av Sointi Jazz Orchestra i september. I augusti ger festivalen för elektronisk musik Kontula Electronic ut skivan Sounds of Kontula, där hon medverkar med verket Touko. Online-installationen Anonymous Violinists finns här: <https://www.tyttiarola.com/anonymousviolinists> och den som känner sig manad kan fortfarande delta genom att skicka henne en video, där man gömmer sig bakom en violinmask.

prövar, lyssnar och spelar mig fram. På sistone har jag jobbat en hel del med liveelektronik, som är ett fascinerande osäkerhetsmoment. Om allt inte fungerar som vid repetitionerna kan det ju bli extra intressant.

Att själv bygga instrument är Tytti Arolas senaste inmutning. Hon har till exempel byggt sig en fyrfalsad elgitarr.

Genom att bygga instrument när jag på sätt och vis ljudets källa. Jag är praktiskt lagd så jag tycker om att jobba med händerna.

Arola har i viss mån upplevt det som befriande att inte gå "den vanliga vägen" som tonsättare och att därmed delvis sakna förebilder.

– Jag har låtit mig inspireras och följt mina idéer. Vardagen är något som inspirerar mig väldigt mycket.

Vad gäller konsertinstitutionen inom konstmusiken upplever Arola att den fortfarande är något av en piedestal, även om mycket intressant har hänt på sistone. Hon efterlyser fler konserter med en glimt av vardag i sig.

– Då kunde både verk, musiker och tonsättare vara lättare att identifiera sig med. För mig är det viktigt att samtida musik blir en kontaktyta, att man får grepp om den.

TOVE DJUPSJÖBACKA
tove.djupsjobacka@ksfmedia.fi

KULTURCHEF
Fredrik Sonck
fredrik.sonck@ksfmedia.fi

Facebook: HBL Kultur
Twitter: @hblwebb
Instagram: @hufvudstadsbladet

Artificiell skog får sinnen på helspänn

Upplevelsekonstverket *Mechanit 2.0* imiterar stämningen av skog så effektivt i en mörk betongsal att åskådaren känner sig som ett hjälplöst bytesdjur i natten.

LJUDKONSTVERK

Mechanit 2.0 Demo
Arbetsgrupp: Atte Olsson, Teo Lanerva, Ukko-Pekka Itäpelto, Ville Metsätalo. Kabelfabriken 23.7.

En skog har vuxit upp på det mörka stengolvet i Puristamosalen i Kabelfabriken. En tung dimma sänker sig över de mörka, spretiga grenarna som sträcker sig från stengolvet upp mot taket. Små knäppningar, surr och andra mystiska ljud ekar genom grenverket då publiken strömmar in och sätter sig i salen.

Men även om stämningen som sänker sig verkligen påminner om en verklig skogsskymning är detta ingen organisk miljö. Grenarna är stålbalkar, dimman har den torra smaken av teaterdamp, och de som skapar de mystiska, oregelbundna knäppningarna är inte hackspettar utan små, insektliknande konstruktioner som sitter fastskruvade på stålbalkarna. Det är en syntetisk skog, ett artificiellt kretslopp skapat av maskiner.

Mechanit 2.0 (ett arbetsnamn snarare än projektets officiella namn) är ett upplevelsekonstverk, en ljud- och ljuskonstinstallation där mekaniska växter och djur skapar ett interaktivt kretslopp som såväl publiken som konstnärerna deltar i.

Den första inkarnationen, maskinljudkonstverket *Mechanit 1.0* hade premiär på arbetarmuseet Werstas 2015. Nu handlar det om en expanderad, mera ambitiös fortsättning som innefattar nya visuella element. Under en dryg timmes tid (något utspädd med pauser orsakade av tekniska störningar) får åskådarna besöka denna helhet, och bli främmande organiska inslag i det mekaniska ekosystemet.

Mekaniska hackspettar

Det är lätt att komma i stämning, särskilt inledningen hör till min favoritdel av verket. Belysningen påminner om skymning, eller kanske gryning, ett stillsamt men inte alls dömt mellantillstånd där en myriad av mystiska små ljud från okända källor skvallrar om osedd aktivitet.

Den första metalliska knäppningen får mig att rycka till. Det låter nästan som om något skulle gå sönder. Är det jag, eller någon annan, som av misstag stött till

■ Stålbalkar och teaterdamp skapar intrycket av en dimmig skog av metall i det interaktiva verket *Mechanit 2.0*. FOTO: TEO LANERVA/PRESSBILD

verket, rört sig för ovarsamt i den främmande miljön?

Precis som då man rör sig i en verklig skogsmiljö och försöker få syn på en hackspett, är det möjligt att med lite tålmod spåra källan till det mystiska ljudet. Så småningom vänjer sig hjärnan och skapar en mental bild av platsen.

Öronen spårar det underliga, oregelbundet återkommande ljudet tills jag kan följa det med ögonen och placera det. Hackspettarna i *Mechanitskogen* tycks vara konstruerade av skruvar och fjärrstyrda elektromagneter, men att utforska deras unika verksamhet är ändå sållsamt fascinerande.

Naturliga störningsmoment

Eftersom inledningen fungerar så bra och försätter mig i en så speciell stämning är det lätt att tolerera att den blir lite lång, detta när all teknik i den komplicerade helheten inte fungerar direkt. Faktum är att de diskreta viskningarna om hur fjärrkontrollerna fungerar, och tassandet genom rummet för att kontrollera kopplingar, nästan blir en del av helheten.

En verklig naturlig miljö är organisk och kaotisk. De organismer som utgör den lever i en ständig, oplanerad, ibland även våldsam växelverkan, där de skadas och repareras eller läker eller dör för att ge näring åt nya organismer.

På samma sätt så får jag också lov att förhålla mig till min egen irritation då en av mina medbesökare tar upp telefonen för att instagramma sin upplevelse. Är den lysande displayen en störning i hel-

heten? Eller placerar sig detta teknologiska föremål, telefonen, i själva verket in sig på ett naturligt sätt bland de övriga elementen i kretsloppet av mekaniska interaktioner?

Uråldrig känsla

Så småningom dämpas belysningen. Till sist är det så kolmörkt att det inte går att se någonting alls. Återigen infiner sig känslan av verklig natur: denna gång den uråldriga, hjälplösa känslan av att vara ett ensamt bytesdjur i en mörk skog om natten. De oregelbundna ljuden blir ännu mer påtagliga då avsaknaden av synen skärper de övriga sinnen.

Paradoxalt nog är showens klimax den kanske minst tankeväckande och intressanta delen, även om den är visuellt imponerande. Belysningen blinkar, pulserar, skiftar mellan isblått och djuprött, medan aggressiv industritechno studsar mellan salens stenväggar. Det påminner om ljuskonstperformansen *The Color Out of Space* på Forsthushets gård under Lux Helsinki 2020: en snygg och effektiv show med mörka undertoner som ändå inte inspirerar till några djupare tankar.

Efter föreställningen hade publiken möjlighet att diskutera sina intryck med verkets skapare. Torsdagskvällens show karaktäriserades som en demoversion, vilket tyder på att det kommer fler tillfällen att se *Mechanit 2.0* i framtiden.

OTTO EKMAN
kultur@hbl.fi

TV

The Crown-fortsättning dröjer till 2022

Den fjärde säsongen av Buckingham Palace-dramat *The Crown* kommer på Netflix senare i år. Men den femte säsongen kommer sedan att dröja, rapporterar Deadline. Inspelningarna startar inte förrän nästa sommar vil-

ket innebär att säsong fem, den första med *Imelda Staunton* som drottning *Elizabeth*, inte får premiär förrän 2022. Den sjätte och sista säsongen kommer sedan att filmas under 2022 och troligtvis få premiär under 2023. TT